

Stemmen vanaf je 16de? Vooral rechtse en christelijke jongeren zien het niet zitten

In België en Duitsland mogen jongeren al vanaf 16 jaar stemmen voor de Europese verkiezingen. Waar blijft Nederland?

Merijn van Nuland 12 mei 2024, 15:05

Leerlingen van het Amsfort College in Amersfoort brengen hun stem uit tijdens de Scholierenverkiezingen. ANP

Nederlandse politieke jongerenorganisaties staan lang niet allemaal te popelen om de stemgerechtigde leeftijd bij Europese verkiezingen te verlagen naar 16 jaar. Dat blijkt uit een rondgang langs een groot deel van de jongerenclubs van politieke partijen.

Navraag leert dat met name rechtse en christelijke jongerenorganisaties de stemgerechtigde leeftijd liever op 18 jaar houden. Ze noemen een leeftijdsverlaging naar 16 jaar onder meer ‘arbitrair’ en denken dat jongeren op hun achttiende doorgaans meer weloverwogen politieke keuzes maken.

Dat is opvallend, want buurlanden Duitsland en België hebben er wel voor gekozen om 16- en 17-jarigen stemrecht te geven voor de Europese verkiezingen. Ook in Oostenrijk, Griekenland en Malta kunnen minderjarigen tussen 6 en 9 juni stemmen op hun favoriete Europarlementariër.

Deze landen komen daarmee tegemoet aan een vurige wens van de Europese Unie. Die pleit er al enige tijd voor om de stemgerechtigde leeftijd te verlagen omdat dit de politieke betrokkenheid van jongeren zou vergroten.

Het geeft jongeren bijvoorbeeld de gelegenheid om mee te praten over de grote vraagstukken van de toekomst, zoals klimaatverandering. Vanwege een vergrijzende bevolking hebben jongeren op dit moment minder in de melk te brokkelen dan bijvoorbeeld de generatie van de babyboomers.

Door de leeftijdsverlaging mogen dit jaar bijna vijf miljoen Duitsers voor het eerst naar de stembus. In België hebben jongeren (evenals volwassenen) zelfs een stemplicht. Zo’n 270.000 minderjarige Belgen moeten hun stem uitbrengen.

Jongeren van VVD en BBB houden vast aan 18 jaar

“Wij vinden zo’n verlaging geen strak plan”, zegt Kevin de Vries van de JOVD, de jongerenvereniging van de VVD. “Op 18-jarige leeftijd heb je enige levenservaring, en dat maakt het makkelijker om mee te doen in het politieke discours. Als liberalen vinden we vrijheid belangrijk, maar ook verantwoordelijkheid.”

Ook de jongerenorganisatie van formatiepartner BBB ziet de verlaging niet zitten. “Minderjarigen zijn soms nog beïnvloedbaar”, zegt Marije van Velthoven, voorzitter van BBB Jong. “Kunnen ze hun eigen keuzes overzien? En de goede afweging maken? Wat mij betreft houden we het op 18 jaar, de leeftijd waarop je bijvoorbeeld ook zelfstandig mag autorijden of een bankrekening mag openen.”

De jongerenclub van NSC neemt een afwachtende positie in, en wil eerst aankijken of de leeftijdsverlaging in onze buurlanden daadwerkelijk een positieve invloed heeft op de politieke betrokkenheid van jongeren. “Misschien over vijf jaar”, zegt voorzitter Eva Brandemann.

Juist links heeft iets te verliezen

De jongerenorganisaties van de meer progressieve politieke partijen zijn aanzienlijk enthousiaster over de leeftijdsverlaging. Opvallend genoeg hebben juist zij het meest te verliezen bij een jongere stemgerechtigde leeftijd, als je tenminste afgaat op de uitslagen van de meest recente Scholierenverkiezingen. Toen kozen jongeren respectievelijk het meest voor de PVV, Forum voor Democratie en de VVD.

“Voor ons is het een principieel punt dat jongeren mee mogen doen aan het politieke proces”, zegt Evert Manders van de Jonge Democraten (D66). “Ook als dat tijdelijk tot minder stemmen leidt. Datzelfde zag je in 1917, toen de liberalen het vrouwenkiesrecht invoerden. Die vrouwen stemden vervolgens veelal conservatief. Dat is soms de prijs die je betaalt voor je idealen.”

Rick Timmermans van Dwars (GroenLinks) denkt dat het bovendien in de praktijk wel mee zal vallen met die afstraffing voor links. “Zolang de scholierenverkiezingen niet meetellen, zien jongeren ze vooral als een lolletje. En dus gaan ze extreem stemmen. Ik verwacht dat zij hun keuze beter overdenken als hun stem wel telt. Met een echte stem komt immers ook echte verantwoordelijkheid.”